

[Rimstad.]

at dette er lykkedes ham, ligger, hvad jeg ville kalde en tendens til at ville fordele ansvaret for dette meget umådeholdne finanslovsforslag. Jeg tror, man skal være meget forsigtig med at tage et medansvar her, for det kan dog vist næppe ende alt for godt. Der er for mange selvskabte vanskeligheder for regeringen forude. Tag f. eks. de af tjenestemændenes lønstigninger fremkaldte afgiftslove, som på meget uheldig måde stiller sig i vejen for den tilbunds-gående sanering af økonomien, hvis nødvendighed alene regeringens megen tale om merværdiafgiften understreger. Hvor meget lettere havde det ikke været, om regeringen havde ladet tjenestemændenes lønforhøjelse løbe jævnt synkront med de øvrige lønreguleringer i samfundet i stedet for at skyde problemet ud til det allersidste.

Der har her manglet planlægning, og planlægning vil det også komme til at skorte på, når vi om kort tid skal se på regeringens halmstrå, den før omtalte merværdiafgift. Den er jo, hvor man arbejder med den, et eksperiment, som det kræver tid, megen tid, at tilrettelægge for danske forhold, hvis det overhovedet kan lade sig gøre. Den skitse, vi indtil nu har haft lejlighed til at studere, er højst ufuldkommen. Det drejer sig ganske om en afgiftsmetode, som må forekomme enhver for indtægter nødlidende finansminister som noget af et ideal, for afgiften skal opkræves flere gange på den samme vare, nemlig i hvert omsætningsled, og den afgiftspligtige opkræver hos sig selv, medens hans eftermand i rækken kontrollerer ham. Staten har altså bare at sidde stille og modtage, medens besværet helt og aldeles overlades til dem, der foruden besværet også skal yde pengene. I den udsendte skitse er der imidlertid ikke angivet, hvordan kontrollen skal udføres i det sidste led, detaileddet, hvor den ifølge sagens natur må være særlig effektiv, og inden for handelen venter vi med stor interesse på at høre enden på netop den historie.

Når jeg her har kaldt merværdiafgiften regeringens halmstrå, er det, fordi den højttærede finansminister, der både skal skaffe dækning for betydelige merudgifter på budgettet, måske på omkring 1 milliard kr., og for et efter hans mening manglende

kasseoverskud, omhyggeligt gennemgår og udelukker den ene ortodokse dækningsmetode efter den anden. Personskatterne kan ikke tage mere, de skal tværtimod reduceres. Grundstigningsskylden skal afskaffes, og statsejendomsskatterne skal ned-sættes. Punktskatterne har nået briste-punktet, og tilbage er der, stadig ifølge ministeren, kun de indirekte forbrugsskatter. Vi har i øjeblikket 9 pct.s omsætningsafgift i engrosledet; den kan næppe tage mere, og vi må derfor klamre os til dette halmstrå, merværdiafgiften.

Det havde været naturligt, om man allerede for længere tid siden havde forsøgt at angribe det aktuelle problem, den manglende dækning, ved planlægning af en skattereform kombineret med den nødvendige nedskæring af det alt for opsvulmede statsbudget. Men en almindelig skattereform, som længe, meget længe, har været tiltrængt, har regeringen ikke vist nogen synderlig iver for at diskutere. Den har kun villet tale kildeskat, som ikke er nogen skattereform, men blot en dyrere opkrævningsmetode, som oven i købet har den fejl, at den bevirker, at skatteyderen helt mister forståelsen for, hvad det koster at være borger i samfundet.

Også her har der altså manglet fremsyn og planlægning, og vi må derfor belave os på at se merværdiafgiften presset igennem i løbet af foråret ved et forlig mellem de gamle partier. Vi vil inden for vort parti beklage en sådan nødløsning.

Jeg skal ikke kunne sige, om den tanke, som er udkastet af folketingets høje præsidium, nemlig forsøgsvis at lade fagministrene give redegørelser for deres udgiftsområder under finanslovdebatten, og som finansministeren også nævnte i sin fremsættelsestale, vil være en fordel for folketinget. Det afhænger i hvert fald af de afgivne redegørelsers karakter, idet de ubetinget bør have tilknytning til den langtidsplanlægning, som jeg forstår man vil beskæftige sig mere med i fremtiden inden for de enkelte ministerier.

I forbindelse med en sådan langtidsplanlægning, som vi inden for vort parti stadig har efterlyst, og som vi vil se på med meget stor interesse, vil det være naturligt at udarbejde langtidsprognoser for de enkelte ministeriers udgiftsbudgetter. Jeg tror, så-